

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 14 Octomvrie 1905

Numărul 41.

Cătră P. T. Cetitori!

Apropiindu-să sfârșitul anului venim a rugă cu toată onoarea pe On. noștri abonenti, cari să află în restanță cu abonamentul, de pe anii trecuți, cât și de pe anul acesta, — să binevoiască a ni-l trimite fără amânare, pentruca foaia să-și acopere spesele sale cu tipărirea și edarea ei.

Administrațiunea.**Iară-și amânare.**

(=) Ceea-ce prevedeau de-o potrivă coaliția ca și liberalii a urmat: dieta ungrească întrunită la 10 a l. c. a fost din nou amânată până la 19 Decemvrie. Liberalii amintiau chiar de disolvarea dietei, iar coaliția a rămas adânc consternată, văzând dieta prorogată din nou și încă pe un interval așa de lung. În cercurile politice se iea acum ca sigură știrea, că în 19 Decemvrie dieta va fi disolvată, rămânând ca guvernul Fejérváry, care probabil va lua iarăș frânele guvernării în mână — să facă alegeri nouă, în speranța unei alte grupări a voturilor alegătoare, în favorul liberalilor, ori a unei modificări de program din partea opoziției întrasigente.

Monarchul, care la început nu se împăca cu reforma legei electorale în ce privește votul universal contemplat de guvernul Fejérváry, pare a fi mai conciliant și nu e eschisă posibilitatea, ca fostul premier să se întoarcă chiar mâne dela Viena cu mandatul organizării guvernului nou, a cărui reformă electorală va aduce, fără îndoială, mare schimbare, în ce privește apropiatul rezultat al nouelor alegeri.

Fără îndoială, în ce ne privește pe noi, reforma aceasta ar fi foarte de dorit, asigurându-ne un ascendent de voturi foarte însemnat față de starea actuală. Vine însă o întrebare mai serioasă: putem-ne încrede oare în realizarea acestei reforme? Putem da crezământ proiectului lui Kristoffi? Nu este oare

tot proiectul acesta un pretext foarte bine calculat spre a intimida pe cei din coaliție? Socialiștii și naționalitățile, sunt oare (mai ales aceste din urmă) viitorii tovarăși de muncă ai viitorului guvern Fejérváry, ori numai niște oameni de paie așezați de marginea cucuruziștii, ca să se sparie corbii coaliției?

Viitorul apropiat va arăta-o. Până atunci, adunările pentru votul universal decurgă în toate părțile cu mare entusiasm și cu încredere în isbândă!

Căci criza nu mai poate să dureze în infinit, o rezolvire a ei, cât de radicală ar fi aceea, se recere cu insistență.

De altă parte lucrurile sunt prionite și de o parte și de alta, încât nici cel mai optimist om nu poate nădăjdi o soluțiune oare care în actuala stare de lucruri. Monarchul și-a spus ultimul în audiența aceea celebră de cinci minute (23 Sept); coaliția, de altă parte, încrezându-se în majoritatea, de care dispune, de asemenea nu voiește să renunțe la propramul ei. Chiar disolvarea dietei nu o inspăimântă, deoarece, după agitarea care dominează, sperează să întrunească la proximele alegeri o majoritate și mai covârșitoare. E dar mult probabil, că guvernul actual nu paradează numai cu reforma electorală luată în program, ci are nevoie de ea, suscepiând prin aceasta puteri nouă de alegători în campania electorală. Naționalitățile vor fi foarte binevenite, probabil, guvernului Fejérváry, ca să mâne apă pe moara lor; naționalitățile nu-și vor uita însă până în 19 Decemvrie, că chiar sub guvernul Fejérváry se introduce proiectul lui Berzeviczy pe calea ordonanței lui Lukács. Coaliția de asemenea, cum vedem, întinde grațios mâna naționalităților, de nevoie. Noi ne vom vedea de calea noastră, fără să ne amăgim cu vorbe frumoase, spuse de oameni, cari au lipsă momentană de tine.

Decursul adunării dietale dela 10 a l. c. a fost de altcum mai liniștit, ca de obicei. Guvernul Fejérváry a avut atâtă minte de nu s'a prezentat. Președintele camerei a cetit rescriptul regal de amânare.

Ici-colo câte o observare nu chiar cavalierească și un chiar dinastică, se auzia.

Contele Andrassy, între aprobări generale (Tisza și liberalii părăsiseră sala după cetirea rescriptului regal) prezintă un proiect de rezoluțiune prin care dieta *protestează* contra actualei guvernări, contra amânării dietei, menținându-și hotărârile sale dela 25 Iunie 1905 și 15 Septemvrie 1905, în urmă: „dieta adânc îngrijată, crede că regele va concedia pe rău — sfătuitorii săi sfetnici, va afla calea corectă a descurcării și va numi guvern din sinul majorității. De altă parte dieta e neclintită în credința, că dacă n'ar urma aceasta și s'ar continua lupta contra națiunii, ea va ști să-și apere constituția seculară și va susține pentru viitorime creațiunea trecutului glorios.”

Cu aceste dieta s'a închis.

Ne rămân acum două luni de nouă combinări zădarnice și de coniecturi nesigure.

Și în acest interval n'ar strica să ne gândim serios la viitoarele alegeri, cari pot să urmeze în curînd, și cari ar trebui să ne afle ceva mai bine pregătiți ca până acum.

Stipendiștii arhidieceșani.

Pe anul școlastic 1905/6. Preaveneratul Consistor a conferit stipendii din fundațiunile arhidieceșane următorilor tineri:

I. Din fundațiunea „Suluțană”.

1. Marțian Căluț, jur. an. IV. B-Pesta 800.
2. Eugen Rusu, rig. medic. a. I. Viena 800.
3. Iuliu Moldovan, rig. med. a. I. Praga 800.
4. Ioan Agârbicean, stud. fil. a. I. Pesta 600.
5. Ales. Dobrescu, st. med. a. III. Graz 600.
6. Emil Pop, rigor. jurist an. I. Cluj 400.
7. Augustin Raț, jurist an. IV. Cluj 400.
8. Traian Pop, jurist an. IV. Cluj 400.
9. Ioan Biauș, jurist an. III. Cluj 400.
10. Eugen Tatar, jurist an. III. Cluj 400.
11. Tertulian Mihali, jur. an. III. Cluj 400.
12. Enea Muntean, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
13. Traian Denghel, gimn. cl. VII. Blaj 200.
14. Ioan Colbazi, gimn. cl. VII. Sibiu 200.
15. Emil Tobias, gimn. cl. VI. Sibiu 200.
16. Liviu Ilea, gimn. cl. V. . . . Blaj 200.

17. Ioan Crețiu, gimn. cl. VI. Sibiu 200.
 18. Ioan Codrea, gimn. cl. VI. Blaj 120.
 19. Andrei Murășianu, gimn. cl. V. Blaj 120.
 20. Virgil Ungurean, gimn. cl. IV. Blaj 120.
 21. Ioan Sârbu, gimn. cl. IV. Blaj 120.
 22. I. Mărginean, gimn. cl. III. Ibașfalău 120.
 23. Emil Chețian, gimn. cl. III. Blaj 120.
 24. Flaviu St. Șutiuțiu, gimn. cl. I. Blaj 120.
 25. Al. Pop, acad. mil. III. Wien-Neustadt 120.

II. Din fundațiunea „Papfalvi“.

26. Vasiliu Dancu, gimn. cl. V. Blaj 240.

III. Din fundațiunea „Tordai“.

27. Iuliu German, gimn. cl. VII. A-Iulia 200.

IV. Din fundațiunea „Dănuțiu“.

28. Dr. Vas. Pop, rig. jur. an. I. Cluj 600.
 29. Aurel Hetco, stud. jur. an. IV. Cluj 600.
 30. Ioan Tibil, stud. jur. an. III. Pesta 600.
 31. Augustin Pinteș, jur. an. III. Cluj 600.
 32. Victor Marcu, gimn. cl. VIII. Beiuș 600.

V. Din fundațiunea „Lazar Baldi“.

33. Parteniu Crișan, gimn. cl. VIII. Cluj 200.
 34. Vasiliu Câmpian, gimn. cl. VII. Blaj 200.
 35. Teodor Colța, gimn. cl. VI. Blaj 200.
 36. Ioan Crișan, gimn. cl. V. Blaj 200.

VI. Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu“.

37. Nicolau F. Negrut, stud. fil. I. Pesta 160.
 38. Emil F. Negrut, gimn. cl. VIII. Blaj 120.
 39. Emil F. Negrut, gimn. cl. VIII. Năsăud 120.

VII. Din fundațiunea „Ioan P. Bota“.

40. Nicolau Dănilă, gimn. cl. VII. Blaj 120.

VIII. Din fundațiunea Vancea „Cassa arhidiecezană“.

41. Ioan V. Vancea, stud. jur. a. IV. Cluj 600.
 42. Valeria Petruța, cl. IV. civilă Sibiu 300.

43. Alexandru Pop, gimn. cl. VII. Blaj 200.
 44. Ovidiu Hulea, gimn. cl. III. Blaj 200.
 45. Valeria Pop, curs. compl. a. I. Sibiu 200.
 46. Gratiian Căpata, ped. curs. III. Blaj 120.
 47. Alimpu Mateiea, ped. c. III. Blaj 120.
 48. Andrei Grecu, ped. curs. III. Blaj 120.
 49. Toma Cociș, ped. curs. III. Blaj 120.

IX. Din fundațiunea „Iosif Tarța“.

50. Octavian Recean, cl. I. com. Brașov 140.

X. Din fundațiunea „A. P. Liviu“.

51. Emil Felderean, gimn. cl. II. Blaj 150.

XI. Din fundațiunea „Alexandru Micu“.

52. Virg. Micu, curs. compl. a. II. Sibiu 190.
 53. Ovidiu Micu, gimn. cl. VIII. Făgăraș 190.

XII. Din fundațiunea „Tim. Cipariu“.

54. Ionită Brad, gimn. cl. VII. Blaj 200.
 55. Longin Corcheș, gimn. cl. VII. Blaj 100.
 56. Petru Manu, gimn. cl. VII. Blaj 100.
 57. Nicolau Crețu, gimn. cl. V. Blaj 100.
 58. Ioan Roșiu, gimn. cl. IV. Blaj 100.

XIII. Din fundațiunea „David Br. Ursu“.

59. Vine. Pandrea, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
 60. Ioan Zileriu, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
 61. Mircea Thomas, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
 62. Clemente Pandrea, gimn. cl. V. Blaj 200.
 63. Ioan Oariu, gimn. clasa V. Blaj 200.
 64. Ioan Rău, gimn. clasa III. Blaj 200.
 65. Nicolau Pop, gimn. clasa I. Blaj 200.
 66. Ludovic Muntean, gimn. cl. I. Blaj 200.
 67. Constanța Muntean, cl. III. civ. Blaj 200.
 68. Otilia Pop, clasa II. civilă Blaj 200.

XIV. Din fundațiunea „Elie Vlăsa“.

69. Carol Rössler, gimn. cl. IV. M. Váshely 340.

XV. Din fundațiunea „Alexandru Filip“.

70. Artur Domșa, cadet a. IV. Kamenitz 200.

71. Alexandru Fugăță, gimn. cl. VII. Blaj 200.
 72. Aurel Ramonțan, gimn. cl. IV. Dej 200.

XVI. Din fundațiunea „Vasiliu Rațiu“.

73. Iuliu Covrig, cl. VI. reală. Sibiu 200.

XVII. Din fundațiunea „Ioan V. Rusu“.

74. Oct. Oltean, gimn. cl. VII. Odorheiu 160.
 75. Cornel Toșan, gimn. cl. V. Sibiu 160.

XVIII. Din fundațiunea „Constantin Alutan“.

76. Emil Murășian, jur. an. III. Cluj 120.
 77. Ioan Cheresteștu, jur. an. II. Cluj 120.
 78. Ioan Juga, jurist anul I. Cluj 120.
 79. Petru Cheresteș, gimn. cl. VII. Năsăud 80.
 80. Laur. D. Sima, gimn. cl. V. Sz-Somlyó 120.
 81. Laurentiu Sima, gimn. cl. V. Beiuș 80.
 82. Maced. Maiorean, gimn. cl. V. Năsăud 120.
 83. Virgil Baciu, gimn. cl. III. Blaj 120.
 84. Titu L. Cernea, gimn. cl. II. Făgăraș 120.
 85. Remus V. Radeș, cl. IV. elem. Făgăraș 120.

XIX. Din fundațiunea „Ioan Chirilă“.

86. Ioan Rațiu, gimn. cl. VIII. Blaj 41'66.
 87. Petru Grnia, gimn. cl. VIII. Năsăud 41'66.
 88. Ioan Barbat, gimn. cl. VIII. Blaj 41'66.
 89. Ioan Alexandru, gimn. cl. VI. Blaj 41'66.
 90. George Borșan, gimn. cl. VI. Blaj 41'66.
 91. Basil Barbat, gimn. cl. V. Blaj 41'66.
 92. Aurel V. Comșa, gimn. cl. V. Făgăraș 41'66.
 93. Nicolau I. Voicu, gimn. cl. II. Blaj 41'66.
 94. Vas. Pușcaș, cl. IV. elem. Blaj 41'66.
 95. Virgil Morariu, cl. IV. elem. Aiud 41'66.
 96. Ionel Raica, cl. III. elem. stat Blaj 41'66.
 97. Nic. Grnia, cl. II. elem. stat Blaj 41'66.

XX. Din fundațiunea „Demetriu Cutean“.

98. Arion Pescar, gimn. cl. III. Blaj 34.

XXI. Din fundațiunea „Cercul Oraștiei“.

99. Vasiliu M. Văidean, gimn. cl. IV. Blaj 80.

FEUILLETON.

ALTE SCRISORI.

Scrisoarea V.

(Altruism.)

Unui prieten.

Poate nici o scădere a omeniei de azi nu e așa de mare, dragă prietene, ca lipsa altruismului. Vor avea multă dreptate cei ce susțin, că nici când lupta pentru pâine nu a fost așa de aprigă, așa de înverșunată, ca chiar în zilele noastre. Dar lupta vieții totdeauna a fost amară, totdeauna a stors lacrimi din ochi, dar pe lângă jertfele sale, și-a avut această luptă și eroii sei. Și dacă azi sunt mai grele condițiile de trai, — în multe privințe însă sunt și mai ușoare — nu e îndreptățit nimenea, să spună că bine e așa: fie-care să-și vadă de treburile sale, să nu-i pese, să nu se înduioșeze de durerile altora, să nu se înaflețească pentru binele și fericirea lor, ci să se facă pe sine fericit și pe ai săi, căci și așa ce ajutor ar putea să dea altuia? Dar acest *interes propriu* care stăpânește azi în toate manifestările vieții, nu e înzest, nu e un factor al înaintării, al culturii, nici a fericirii. Căci vedem, că pe lângă toată grija fie-șă ce e a lor, oamenii sunt azi mai nemulțumiți, ca ori când. Pe când ar trebui, — dacă învătarea vecinică în jurul propriului interes și bine ar aduce fericire — să fie azi în lume celea mai pacifice manifestări ale vieții.

Fundamentul civilizației, a bunei înțelegeri între oameni, a fericirii, nu e însă egoismul ci altruismul. — Se știe și se simte, că omul — ca ori care ființă — delafire egoist. Și aceasta e bine așa, întrucât slujește pentru păstrarea individului. Dar dacă tu ești egoist, recunoaște că și altul e tot egoist. Dacă tu ai dorințe, ai planuri, ai interese, recunoaște că și altul le are pe a lui, și după cum pe tine te doare dacă cineva te atacă în ceea ce e al tău, înțelege că și inima altuia sângerează adânc, atunci când tu, neștiindu-te stăpâni, îi răpești cu ghiare iacome cinstea, averea, liniștea sufletească.

Atunci când înțelegi, că și altul are drepturi ca și tine, atunci când simți, că și inima lui bate tot atât de înviorată ca și a tă, că și el plânge în nenorocire, că și el se bucură când norocul îi trimite câte-va raze tremurate, începi a cunoaște ce e altruismul, devi tu însuși altruist. Încetul cu încetul simți, că iubești tot mai mult pe deaproapele tău, înțelegând, că iubindu-l pe el, iubești însă și firea omenescă, te iubești pe tine. Rând pe rând pătrunzi în taina poruncii lui Ișus: „Iubește pe deaproapele tău, ca înuști pe tine“, și tot mai mult înțelegi *frățietatea* vestită de Mântuitorul.

Și ochii tei, atunci când ai o inimă bună, se umplu de lacrimi, când te gândești, că celea opt fericiri — cari în esență conțin Evangheliul întreg — nu sunt altceva, decât o ideală, o largă, o avântată vestire a altruismului, ca bază a fericirii pământestii.

Și sângele ți-se adună în inimă și sâcnește mai cu cărie, când vezi resignat

celui mai sfânt, celui mai mare altruist, din istoria lumii.

Cât de mult ne lipsese astăzi, dragă prietene, nu numai eroii, ci și ucenicii altruismului. Deși sunt și azi oameni, cari ar ști sa-i pretuiască, ar ști să se însuflețească de pilda lor, ar ști să-i urmeze. Căci frumseța altruismului e mare, și totdeauna mai bucuros ascultă și cel mai egoist om, isprăvile unui erou, decât a unui laș, ce a fugit de pe câmpul de luptă.

Să luăm unele pilde.

Un tinăr a trăit cum a putut până a terminat școlile. Nu i-a pasat că hainele nu ls frumose și scumpe ca a colegilor săi, nu l-a durut inima că alții trăesc așa bine, iar el ou câte-va fâlii de pâne pe zi, și, superior, nu le-a făcut nici o dojoană acelorși colegi, când ei își băteau joc, glumeau răutăcios pe socoteala lui. Că picurii răcoroși și înviorți a științei, el i-a sorbit cu mai multă sete, decât ori care altul, razele de lumină fruntea lui și înseninat-o mai mult, văpăile de căldură a idealismului curat, inima lui au aprins-o mai tare. Și el e conștiu de ceea ce este, de ceea ce a câștigat, și totuși nu-și înalță fruntea sus, să privească din înălțimi ameteitoare, la pretini, ci-l doare inima, că aceștia nu pot fi părtași binefacerilor științei, pe cari le simte el. Sărac și năcăjit, ou traista în spate și cu băta în mână, dacă vrei — el intră însă în viața hotărât, să lupte, să lumineze, să înflăcăreze, să deștepte. Și atunci când începe el să vorbească, ascultătorii ulti de băta și de traista lui, ulti vestminte de rele, ce-l acopăr, și îl aud și îl văd numai pe el, pe el, cel adevărat, sufletul nobil și avântat.

XXII. Din fundațiunea „Parteniu Moldovan“.

100. Ioan Moldovan, pedagog. c. II. Blaj 100.
101. Vasiliu Spinean, cl. III. el. stat Blaj 100.

XXIII. Din fundațiunea „Alexiu Bidianu“.

102. Alexiu Bidianu, gimn. cl. VI. Blaj 300.
103. Auxentiu Bidian, gimn. cl. IV. Blaj 300.
104. Vasiliu Bidianu, gimn. cl. III. Blaj 300.
105. Mihail Bidianu, gimn. cl. II. Blaj 300.

XXIV. Din fundațiunea Vanceană „Seminariul junimeii române gr.-cat. studioase în Blaj“.

106. Emil Folea, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
107. Zenoviu Păclișan, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
108. Victor Vancea, gimn. cl. VIII. Blaj 200.
109. Ioan Georgescu, gimn. cl. VII. Blaj 200.
110. Nicolau Vescan, gimn. cl. VI. Blaj 200.
111. Zacharie Pop, gimn. cl. IV. Blaj 200.
112. Liviu Radu, gimn. cl. II. Blaj 200.

XXV. Din fundațiunea de alumnate a „Internatului Vancean de fetițe din Blaj“.

113. Ana Marcu, clasa III. civilă, Blaj 100.
114. Augusta Nicoara, cl. II. civ. Blaj 100.
115. Silvia Pop, clasa I. civilă, Blaj 100.
116. Georgina Nicoara, cl. IV. elem. Blaj 100.
117. Veturia Valean, cl. IV. civilă, Blaj 100.
118. Sabina Simu, cl. IV. civilă, Blaj 100.
119. Cornelia Langa, cl. IV. civilă, Blaj 100.
120. Maria Papiu, cl. III. civilă, Blaj 100.
121. Silvia Nicoară, cl. III. civilă, Blaj 100.
122. Livia Radu, cl. I. civilă, Blaj 100.
123. Cornelia Pop, cl. I. civilă, Blaj 100.
124. Otilia Blaga, clasa I. civilă, Blaj 100.

Puncte de orientare.

Cultul special al Preacuratei. Mama a lui Dumnezeu e reslătit azi pretutindenea în măsură mai mare și mai mică.

Nu râvnește la nici o bogăție, — căci averea după el e o povară în viață, — o singură comoară îi trebuie lui: un suflet ca a lui, o inimă care să-l înțeleagă. — Și așa se însoară sărac, dar câștigă, — deși află un așa suflet — o comoară ce nu se poate cântări cu gramezile grele de aur a tuturor milionarilor. Și munca lui abia acum începe în toată puterea. El acum își desfășură de tot steagul, a cărei pânză, atunci când mai întâiu se desfăce de pe sul, e răpită să fâlțae spre cerul albastru a lui Dumnezeu. Preot, învățător, avocat, doctor, ori ce ar fi el acum, își începe munca de ajutor și mângâiere pentru alții, — care e tot odată și cea mai consolatoare pentru sine. Și vine badea năcăjit, și se apropie cu încredere lelea năpăstuită, și aleargă în cete cei nedreptățiți, și viu cu lacrimi cei nenorociți, la el, la raza de lumină a tuturor. Muncește cu zecile de ani, dar nu adună nici o avere, căci atunci când începi să închizi banul în ladă, oamenii cei amărâți, cari au lipsă de ajutorul tău, se depărtează de tine, cunoscându-te acum, știind ce plătești.

Băeții lui vor fi crescuți ca și el. Vor crește săraci, vor munci săraci, și vor muri săraci. Și totuși cei ce au milioane, nu-s nici pe de parte avuți, ca o astfel de familie.

Ce se va alege însă de colegul egoist al acestui tinăr? Până a fost la școală de acasă l'au grijit bine. Patru mâncări la zi, 10 zloți pe lună, bani de risipit, haine tot alte și alte. Nu a simțit nici o lipsă, nici una din durerile sfinte a sărăcii nu a cunoscut. Și ast-fel nici nu le poate înțelege. Trece pe lângă un schilod, fără ca să-l pri-

Sunt și multe comune bisericesti, în cari s'au întemeiat și Reuniuni de femei în onoarea Prea Curatei Vergure Maria, al căror scop este cultivarea credinței, pietății și moralității în pătura de jos a societății ome-nești, care e poporul agricol, susținătorul statului și al bisericeii vii a lui Isus Hristos. Poporul de rând sau țărănimea este fundamentul pe care noi preoții și cu noi cealaltă inteligență zidim după timpuri, locuri și împrejurări binele moral și social îi dorim binele și lucrăm din toate puterile pe toate cărările oneste să-l susținem tare, mare și viguros, plin de putere de viață și de veselie, ca să ne putem și pe noi susține. Dela poporul de jos ne emanează puterea, de acolo tăria, de acolo fericirea sau nefericirea noastră.

Tuturor le place să laude cu poetul latin Tiberiu etatea de aur din timpurile trecute, în cari credem, că a fost mai bine, iar binele a constat în aceea, că țărănimea deșt a fost mai necioplită, mai dură, mai proastă, totuși era mai morală ca azi, mai binecredincioasă. Și aceasta nu e o noutate, din contră e un simptom al vremilor, de a constata felul morbului, fără de a ști, ori fără de a ne îngriji și de curarea lui. Și asta o experimentăm cu durere de fapt pe toate terenele vieții publice morale și sociale.

Prea fericitul nostru Părinte Papa Piu al X-lea a luat în privința aceasta o idee mare, amplă: „restaurare omnia în Christo“ un „memento“ la timp potrivit, și tare mă tem, că glasul îi va rămânea încă multă vreme în pustiu. Toată lumea mi-se pare, că o văd, cum rămâne surdă la auzul cuvintelor de bine și lunecă, lunecă mereu pe povârnișul moral ce a apucat și numai Dumnezeu știe unde se va opri odată

să-și vadă nefericirea ce și-o-a creat prin propria-i nepăsare și pentru care odată va vărsa multe lacrimi amare.

Însuși Dumnezeu prin secetele trimise acum în 2 ani dupăolaltă parecă ne provoacă cu tărie pe toți ca mici și mari, bătrâni și tineri, bărbați și femei, feciori și fete, fără considerare la treapta socială pe care stăm, să ne vedem de suflet, de îngrijirea și mărturisirea lui, să ne desbrăcăm de omul cel vechiu, de omul ticăloșit și cufundat în păcate, în sufletul căruia a perit icoana minunată a Ziditoriului, să ne reînoinim în Hristos până mai este timp.

În decursul anului mulți, creștini buni, pătrunși până în adâncul inimei lor, de nedreptatea și durerea ce cauzează lui Dumnezeu prin multele lor păcate grele, aleargă la vre-un loc de rugă, la vre-o biserică ori mănăstire de reclam după cum se practicează acum de mulți ani. Merg mulți cu sufletele negre ca păcatele chiar din mari depărtări, ca punându-se sub scutul Preacuratei fecioare, să se împace, Dumnezeu, și să reîntorc de acolo obosiți trupește cu dar plini de viață nouă sufletească, plini de credință și de nădejde în Dumnezeu și întrun viitor mai bun.

Dar sunt și de aceia, cari mergând la astfel de rugi publice, se reîntorc cu sufletele mai negre ca și cărbunele și cu suvenirul trist de-a fi adus încă un păcat, dacă nu mai multe, mare și greu pe sufletul său, pe conștiința sa. Partea cea mai mare nu poate merge la nici un loc de pietate. La aceștia mă gândesc eu când scriu aceste șire și aflu, că ar fi foarte de recomandat pentru ei să se înființeze reuniuni Mariane, și apoi să se introducă ca izvor de mângâiere și adăpare sufletească pretutindenea misiunile-poporale, introduse cu atâta succes

vească. Ce-i într'asta dacă n'are un ban să-și cumpere pâine? Ieri a avut doar? El e făcu' așa să rabde și să întindă mână, după cum câncele de mîldă e făcut să stee în laț și să latre. Ce simte el, ce gânduri pot să-i umbie prin cap? Hotărât e nimic, negreșit că nici unul. Nu vezi că nici nu bagă seamă cum ai trecut fără să-ți deslegi pungă, și cum a rămas în aceeași poziție? — O, negreșit, între oameni is foarte mari depărtările. Dela om la om: prăpastii! Cine să le umple și cu ce? Dar mai ales ce folos ar urma de aci: dacă s'ar umplea?

În chipul acesta începe să înțeleagă lumea un astfel de tinăr.

Studiile șile termină căne-cânește. — după ce pungă plină a tată-s'o capătă offică de câte-va ori. Cu diploma în buzunar, calea falnic, ca și când pe lângă el nu ar trece decât pitici. Omul acesta nu are nici un steag de desfășurat, nici un ideal de urmărit în viață. Căci ținta ce o urmează el: de ași câștiga o existență comoadă și trândavă, ori chiar sprigă pentru îmbogățirea sa. — nu e vrednică să o scrii pe flamura vergure a steagului proaspet de luptă, ci pe o zdeaptă murdară, care nu are dreptul să fâlțae în valurile curate a vântului, ci trebuie ascuns în mocirlă șanturilor.

Un egoist ca acesta își vinde sufletul, câștigând pentru el 40—50—100 de mii, ori și mai puțin, și zice că: s'a însurat, ori mai bine că: s'a făcut o bună parte! Și să vezi apoi contractele acelea de zestre, punctele și formalitățile multe, prin cari vreau să-și facă traiul fericit, viața casnică una și nedespărțită. Da, da! Amar de fericirea asta, dacă trebuie să isvorească din

doce suflete, cari is doi draci negri-negri și plini de răutate!

Ca astfel de oameni să muncească apoi pentru alții, e de necrezut. Eroii din sinul lor nu se pot prăsi. Ci atunci când se ridică cine-va din mijlocul lor și atrage băgarea de samă a lumii, o acesta nu e un viteaz, un martir, ci un avar inebunit de aur, un tiran cu sufletul negru.

De bună samă, iubite pretine, că dacă stai să judeci astfel, ori cine ar fi acela, trebuie să se i-se facă rău și numai la auzul numelui de egoist, și trebuie să prinză aripi contemplând altruismul.

Dar puțini sunt cari să stee să judece în ziua de azi, și mai puțini cari să judece drept.

Și așa vedem și auzim multe, cari poate ne dor une-ori, alte-ori ne face să suridem.

Suridem cu inima curată — fiind-că nu vedem reutate — atunci când copiii ce se joacă să părăse imprumutat, care-i mai blăstămat de le strică mereu jocul. Și numai atunci sprâncenele noastre se încrunță, când vre-unul vine și-ți spune la ureche acuza, ocara ce îi face altuia. Aici vezi răutatea, și te doare, dar ai încă palma și varga la vrăsta asta și poți să îndrepti: „Frățioare, să înveți odată pentru totdeauna. Jocul e al tuturor nu numai al tău. Când ai de spus ceva despre altul, spune pe față, și nu umbra ca și cănele ce mușcă pe furie!“

Suridem cu plăcere — din trecere de vreme de ceea mai multe ori, — când doue femei în fața noastră vorbesc despre a treia, care lipsește. Suridem ușor, până ce e vorba numai de față: ochi, buze, nas, gură etc. și

moral în protopopiatul Clujului, pentru că și aceia, cărora timpul, etatea și împrejurările nu le dau mână de ajutor să peregrineze în mari depărtări, să aștepte ceva pentru liniștirea conștiinței sufletului lor.

Ar fi dar tare de dorit, ca unul fiecare preot în cercul său de activitate — după ce știut este că nu toți pot coopera la ținerea misiunilor și nici conștient nu e a lăsa ca toți să lucreze, căci poate că nu înțeleg deplin ce vreau să lucrez ori nu au acum încă deplină voce și abnegațiune pentru atari lucrări grele, — ca nu cumva mai mult să strice decât să folosească înșiruindu-se în rândul măestrilor pricepuți, — de aceea zic, ar fi tare conștient, ca la vreme potrivită să introducă unul fiecare în parohia sa, unde e cunoscut și cunoaște împrejurările și lipsele sufletului a turmei sale pe lângă predici și rugăciuni publice în biserică împreunându-le cu litie cu Dupăcinariu, Paracelis, Canoane de rugăciuni ș. a. după cum să practiceze airea în mare, el să facă în mic și astfel unul fiecare să se inițieze în lucrarea mai cu folos a mântuirii sufletelor încredințate păstoririi lui și apoi după începutul greu, cu vreme va căpăta dela Dumnezeu și știință, și voie și îndemnul de a lucra mântuirea și mai bine și mai cu folos. Numai în modul acesta cuget eu, că să pot înnoi toate întru Hristos și numai în modul acesta să poate face îndreptare morală pe toată linia și întinderea acestui rotogol al pământului.

În modul acesta sămânța sămănată de misionarii credinței ici-colo va încolți mai curând și mai cu putere în sânul pământului inimilor credincioșilor noștri, iar cea încolțită deja ca și picurată de rouă deasă va crește cu putere și va aduce la

de îmbrăcăminte. În sfârșit acestea sunt nimicuri, și dacă te-ai pune, ai putea să rizi și să faci glume pe socoata ori-cărei femei — în ce să ține de exterior.

Dar atunci când încep să muște din cinstea, din numele bun al ei, atunci când vezi cum se deslănțue ura pentru o calitate frumoasă, ce o are cea ce lipsește, atunci nu mai zîmbești, ei simți că ar fi bine să poți aplica și aceea metoda ce l' ai folosit la băiat.

Suridem batjocoritor — poate mai mult necesar de cât cu voce — când auzim pe cineva vorbind peste umăr despre vre-un bărbat de știință, despre vre-o carte de mare valoare, atunci când el, suntem convinși, nici nu a citit cartea aceea. Și ne revoltăm, atunci când el ne trage cu ochiul, făcând semne, dând să înțelegem, că pentru el o asemenea carte nu plătește doi bani, că el e cu mai cuminte și mai învățat, decât cel ce a scris cartea.

Să te așteptezi pe tine, să ști cât ești și cât plătești, e bine. Dar nu e de lipsă. Și mai ales, nu are nici un rost să o spui și altora. Dar să ții așa de mult la ceea ce ești și poți, încât meritele altora să nu le mai vezi, judecățile altora pentru tine să nu mai aibă nici o valoare, — să te ridici în regiuni ridicole de rău ori semi-rău — atunci când poate aripile tale de avânt nu au decât 3-4 fulgi, ori pene prăpădite, e culmea prostiei. Și când observi așa ceva, nu te răsvrătești numai, ci, dacă ai o inimă bună, te și doare, că ești la ce poate să ajungă un om, dacă nu-și știe înfrâna pornirile egoiste, dacă nu a cercat să deprindă altruismul, această floare albă a sufletului omenesc.

vremea să roadă bogată de mulțumire și mângăiere sufletească. Să nu întârziem în regenerarea sufletească a credincioșilor noștri, căci vremile sunt grele și mâne poimâne ne trezim, că lupul sare în staul și risipește oile, și atunci ce vom ști răspunde, cum ne vom apăra neglijința? Să grăbim din vreme sub scutul mamei lui Dumnezeu, limanul și mângăierea tuturor.

Frata

V. Micușan.

Din Polonia germană. — O mare turburare a cauzat în Pozen un ordin a locuitorului prusiac, ca copiii Polonilor să fie pregătiți la primirea sfințelor taine numai în limba germană. În aceeași timp se dispune învățătorilor și inspectorilor scolastici, să însinue pe cateheții, cari nu s'ar conforma acestui ordin. Față cu această măsură draconică, care lovește în sanctuarul celor mai prețioase sentimente religioase, arhiepiscopul catolic de Gnezen-Pozen a dat o circulară preoțimeii, în care între altele spune următoarele: „Pregătirea pentru primirea sfințelor taine e o afacere curat bisericăască, care îmi aparține jurisdicțiunii mele eclesiastice, și de aceea îmi țin de datorință, a va atrage luarea aminte la aceea, că mai ales pregătirea copiilor, pentru primirea sfințelor taine e o chestiune religioasă, și nu-i permis să fie folosită pentru alte scopuri. Un băiat, nu se poate pregăti cum se cade în altă limbă, și de aceea nici nu poate fi sinceră mărturisirea aceea, pe care e constrâns să o facă în o limbă străină.“ La sfârșit arhiepiscopul le leagă de inimă preoților, să-și împlinescă cum se cade datorințele, ca nu cum-va din pricina lor să

Fără altruism relațiile oamenilor, cari ar trebui să trăiască în bună înțelegere, cu puteri unite totdeauna se răcesc, se desfac. Fără altruism un popor nu poate fi tare, iar popoarele toate s'ar schimba în alte hoarde crotopitoare, și am avea o altă năvalire a popoarelor.

Cu ajutorul altruismului, cred, dragă prietene, că mai ușor s'ar putea ajuta și în desperata cauză socială, ce ține în friguri aproape toate popoarele Europei. Și câte nu s'ar mai putea face prin el, — dacă ar fi stăpânitor, chiar și în sat la voi, unde știu, că de 15 ani tot zidiți la o biserică, și încă nu ați ajuns nici la coperiș.

Alfius.

AVIZ!

Subscrisul, pe lângă condiții favorabile, vând din mână liberă casa Nr. 31 din Strada lungă, precum și casa Nr. 107 din Strada cimiterului. Cei ce reflectează la ele, să se adreseze subscrisului.

Blaj, 30 Septemvrie 1905.

VASILE BARNA,
faur.

(23) 9-3

scadă sentimentele religioase a copiilor. Circulara aceasta a vărsat multă mângăiere în inimile polonilor catolici. Și cu toate acestea — se mai află oameni, cari vrea să scoată din biserică catolică ori-ce sentiment de naționalitate!

Dare de samă și mulțumită publică.

Subscrisul atât în numele său, cât și în al parohienilor săi de tot săraci (9/10 parte servitorime) și puținei (150 suflete) — și pe această cale vin a mulțumi din adâncul inimii mila acelor suflete generoase, cari s'au îndurat a grăbi întru ajutorul nostru cu oboli carități creștine — spre a putea noi procura măcar și numai niște clopoțele pe sama sănții noastre biserici, carea de ani de zile stă mntă, nimicindu-se prin o înămplare fatală ambele clopoțete vechi. Mult milostivul Dumnezeu să respă-tească din avutul său inexauribil toți fierii jertfiți spre mărirea locașului Său pământesc!

Iată lista dărnitorilor pii și a sumei până aici colectate:

1. **Borodul-mare.** Colectante: *Emil Perényi*, paroh 2 cor., poporeni săi 15 cor. 66 fil. = 17 cor. 66 fil.

2. **Dobrețin.** Colect: *Varju Lajos*, 4 cor., *Molnár Kálmán* 2 cor., *Mellán István* 2 cor. = 8 cor.

3. **Hurez.** Colect: *Ioan Mihalca*, paroh 2 cor., poporeni 6 cor. 96 fil. = 8 cor. 96 fil.

4. **Virtiș.** Colect: *Cornel Darabanth*, preot 2 cor., *B. Kiss Antal* 2 cor., *Vesza József* 2 cor., poporeni 8 cor. 10 fil. = 13 cor. 10 fil.

5. **Cenălăș.** Colect: *Iuliu Filimon*, prot.-paroh 2 cor., *Irina Fărcaș de Péterfalva* 1 cor., *Filimon Popa*, învăț. 1 cor., poporeni 3 cor. 08 fil. = 7 cor. 08 fil.

6. **Vedres Abram.** Colect: *Petru Hetco*, paroh 2 cor., tacși bis. 2 cor., *G. Molnár* 1 cor., *Florian Nemes* cu familia 5 cor., *Juhász Gávrilă* 2 cor., poporul 4 cor. 10 fil. = 16 cor. 10 fil.

7. **Cihei.** Colect: *Victor Tárnăvan*, preot 2 cor., *Paul Buda* 1 cor., *Vas. Berinde* 1 cor., *N. N.* 1 cor., poporul 3 cor. 68 fil. = 8 cor. 68 fil.

8. **Pocci.** Colect: *Iuliu Szabó*, paroh 2 cor., *N. N.* 2 cor., *Cassa bisericii* 6 cor., = 10 cor.

9. **Moftinul nou.** Colect: *George Murășan*, paroh 2 cor., *Mánab György* 1 cor., *Popp Aurel* 1 cor., *Vereș Mihály* 1 cor., *Teodor David* 1 cor., *Coriolan Carbutar* 1 cor., ceilalți credincioși 7 cor. 86 fil. = 14 cor. 86 fil.

10. **Chereș.** Colect: *Aug. Târziu*, protop.-paroh 2 cor., *N. N.* 50 fil., *N. N.* 50 fil. = 3 cor.

11. **Makó.** Colect: *Ioan Boroz*, prot.-paroh 1 cor., *Cassa bis.* 2 cor., *Szalay György* 1 cor., *Major Gusztai* 1 cor., *Dr. Vaszkó Endre* 1 cor., *Cassa comunit. bis.* 2 cor., dela alți poporeni 3 cor. 10 fil. = 11 cor. 10 fil. Bunul Dumnezeu să primească!

12. **Borlești.** Rs. *George Șnta*, arhidiacon 1 cor., familia 4 cor. = 5 cor.

13. **Kokad.** Ales. *Ditz*, preot. 1 cor.

14. **Șeitin.** *George Maior*, paroh 2 cor., bis. 2 cor., alți 2 cor. 90 fil. = 6 cor. 90 fil.

15. **Groși.** *Teod. Stanca*, paroh 2 cor., bis. 5 cor., alți 3 cor. = 10 cor.

16. **Vetiș.** *Vas. Ardelean*, paroh 2 cor. 10 fil., pop. 2 cor. 90 fil. = 5 cor.

17. **Leta mare** (partea rusă): *Des. Mosolygó*, preot 1 cor., pop. 4 cor. = 5 cor.

18. **Terebești.** *Ioachim Ghergar*, paroh 2 cor., pop. 4 cor. = 6 cor.

19. **Hodișa.** *Mihail Vida*, preot 2 cor., pop. 3 cor. = 5 cor.

20. **Buși.** *George Sălăgian*, paroh 2 coroane.

21. *Pișcari*: Mih. Ciuca, protopop 2 cor. 20 fil.

22. *Popești*: Vas. Tamaș, paroh 2 cor., popor: 9 cor. 98 fil. = 11 cor. 98 fil.

23. *Tarcia*: Val. Kiss, paroh 2 cor., popor: 5 cor. 60 fil. = 7 cor. 60 fil.

Bog cu dragoste frătească pe toți Frații Preoți, cărora le-am trimis colecte, — să binevoiască a mi-le înapoi acele cât de în grabă. — sper după Dumnezeu, că cu rezultatul de noi mult dorit. — pentru că să ne putem orienta cu privire la procurarea clopotelor de lipsă. Darul Domnului nostru Iesus Christos să fie cu sufletele milostive!

Hosszú-Pályi, 25 Sept. 1905.

George Hubic,
paroh gr.-cat.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În timpul funcționării subscrisului ca paroh-protopop gr.-cat. în parohia Mediașului, au donat bisericii de acolo câte o icoană frumoasă: Anica Ciungar, Mihail Dârloșan, Chira Pascu, Dem. Vlad, Lina Popovici, Nicolau Man, Ana Bogdan, Sofia Luca, Anica Călnț, Mihail Popovici, Fica Trif, Maria Negru, Toader Ferestariu; — iară cu câte un pocal pentru flori: Chira Lăscuzan și Ioan Coman, Maria Limbașan și Maria Călburean. 2 fețe roșii de păr frumoase pe ambe tetrapodele în tinda muerilor. Vasile Comisa, o statueta a Madonei de Lourdes din gyps. Petru Mănuș, o cruce de lemn cu crucifix. Sofia Horváth, statueta Madonei de Lourdes din gyps. Nicolau Coman, statueta lui Iesus și a Mariei din sticlă. Florica Frățilă, o față roșie și alta albă foarte frumoase pe tetrapodul, cu icoana închinării. Ana Luca și Veronica Dârloșan, câte 2 fețe roșii de păr frumoase în altar. Ana Luca, Maria Hornar și Sofia Luca, 3 vestimente pentru ministranți. Stim. Doamnă Alesandrina Dop, o acoperitoare de mătasă galbină, pictată cu mâna proprie pe amvon și alta tot de mătăasă, pictată la icoana închinării. Fica Costea, o față de masă pentru prescuri. 2 prapori de mătăasă albastră în preț de 224 cor. donați de: Ștefan și Elisabeta Moldovan 124 cor. Toader Frățilă 20 cor. Ioan Verdeț 20 cor. Traian Dajan 10 cor. Nicol Porima 10 cor. Ioan Musteția 10 cor. Mihail Barb 10 cor. Pavel Luca 10 cor. Nic. Pușcaș 4 cor. George Fodor 4 cor. George Dajan 2 cor. 2 prapori negrii de păr în preț de 136 cor. 28 fil. donați de: Ioan Musteția, Gligor Popovici, Ion Șerban, Ioan Sueciu, cantor. Ioan Borza, Ioan Moldovan, George Fodor, Simion Hornariu, Mihail Popovici, Nic. Fodor, Dem. Coman, Ioan Murășan, Toader Frățilă, Alesandru Fodor, Mihail Ganea și Ioan Lup. Un rând

de vestimente bisericesti prin colectă dela popor = 130 cor. 24 fil. Iacob Gib și soția, 2 feșnice mari pe prestol. în preț de 20 cor. O cruce de argint-china, donată de Ioan Borza. în preț de 26 cor. Dna Kesler, un candelabru frumos, în preț de 100 cor. Muierile au colectat la icoana Episcopului I. Bobb 10 cor. 38 fil. și la statua lui Iesus Christos 30 cor. 80 fil. Mai mulți poporeni au contribuit la repararea bisericii în o colectă de bucate în suma de 70 cor. Dl Mihail Popovici și soția sa Carolina, au donat s. Evangelia, edit. nouă, în preț de 25 cor. Majestatea Sa Francisc Iosif I. Împărat și rege apostolic, a donat 200 cor. Toader Călburean, a donat bisericii în 1892, 200 cor. Vasiliu și Ana Trojan, a donat bisericii în 1900, 400 cor. Din rămasul Măriiții Atelean, donațiune bisericii încasată dela erezi 320 cor. Ioan Sueciu, cantor și soția sa Sofia, au testat bisericii cu testament la notariul public, cari se vor primi după moartea lor = 400 cor. Ioan Popa Matei și soția sa Maria, au testat bisericii prin testament la notariul public, cari se vor încasa după moartea lor = 400 cor. Ilustritatea Sa, când-va Ștefan Moldovan, fundațiune misală administrată de Preaven. Consistor 200 cor. Ilie Veza, a donat bisericii statua lui Iesus, ca mort, făcută din lemn frumos lucrată, care se folosește în Vinerea patimilor la înmormântare 124 cor. Suma = 3016 cor. 70 fil. Primească marimimoșii donatori prin noi subscripții dela întreg poporul gr.-cat. al Mediașului sinceră mulțumită. Mediaș. 28 Aug. 1905. *Ioan Moldovan*, paroh-protop. gr.-cat. *Ioan Musteția*, curator prim.

Din Arhidieceză. *Simeon Pop*, protopopul Arieșului, fiind absolvat de administrarea districtului, *Gavril Pop*, paroh în Măhăciu, a fost numit administrator protopopesco. — *Ioan Mihail* sep. paroh în Calacea, distr. Dârgea, a fost trecut în deficiență. — *Eugen P. Păcurariu*, subprefect în Internatul de băieți, a fost numit practicant la oficiul arhidiecezan. — iar în locu-i a fost numit *Niculae Marcu*, teolog absolut.

Sfințire de biserică. Primum următorul avis: Sfințirea bisericii gr.-cat. nou edificată din T. Silvaș (Selagin, dieceasa Gherlei) se va celebra Duminecă în 15 Octomvrie n. 1905, pe lângă următorul program: 1) Duminecă dim. la 8 oare actul sfințirii și liturgie solemnă. 2) La 1 oară p. m. banquet. 3) Sara petrecere cu dans și se va preda de cântă tinerime piesa teatrală de Antoniu Pop, „Paza Maicei sante“.

„Luceafărul“. Numărul 18 din splendida revistă „Luceafărul“ se presintă în un chip așa de elegant, ca nici o revistă românească, nu numai dela noi, dar și de dincolo. Ilustrațiile admirabil executate, reprezintă tot vederi dela serbările din Sibiu: porturi din Selişte (cu deput. Dr. Comșa) din Hațag (cu adv. Dr. Bontescu) din Bănat (cu adv. Dr. Adam). Sebeș, Toplița, Bran

și Oena, și un tablou mare cu grupul dela serata etnografică, având în mijloc pe Dr. Brediceanu. Bucățile literari is tot așa de bine alese. E o cinste națională a întâlni această revistă în toate casele românești.

Știri literare. Institutul tipografic și de editură „Luceafărul“ a făcut o frumoasă surpriză inbitorilor de literatură, publicând în done foarte simpatice volume: „Icoane“, de colaboratorul nostru Alex. Ciura și „Traiul nostru“, de Ion Ciocărlan. Sunt momente prinse pe hârtie din viața de toate zilele, dar așa de sugestiv povestite și așa de fidel copiate, cât parcă trăiești în ele și le vezi petrecându-se sub ochii tăi. Fie-care volum costă câte 150 cor. Le recomandăm cu căldură.

Concertul de Duminecă. În 8 Oct. anunțat și aranjat de Casina română, cu concursul virtuozului în flaută *Romul Millea*, a reușit cât se poate de bine, spre mulțumirea publicului mare ce s'a fost intrunit în localitățile ei. Pieselesesecutate de dl Millea ne-a dovedit școala serioasă ce a făcut-o ca elev al conservatorului din Praga. „Grand solo“ de Talon care recere o predare artistică, a fost cât de bine executată, asemenea „Lucreția Borgia“ de Fürstenau și „Andante“ de Hofmann, ne-a arătat pe esecutantul dester; „La Traviata“ de Popp, vals de concert, am avut ocașie a aprecia și desteritatea, de care dispune dl Millea una ni-se pare însă, că pe lângă tonul frumos rotund și neted, ce-l scoate din flaută sistemul Böhm, tonurile profunde ca și cele mai acute ie-ar lipsi volumul și țaria, un ce, care s'ar putea adscrie unei indispozițiuni momentane. Timbrul flautei mai bine s'a manifestat în piesa „Scena pastorală“ de Elinescu și în „Doină“ adusă la finea concertului, la care nu mai voiau să înceteze aplausele. O dovadă că românului îi place cei a lui. Acompaniamentul la pian i-a ținut dșoara Meliana Brăndușan; cu eunosenta-i măiestrie. Asemenea a dovedit și dșoara Lucia Murășian, fca măiestrului nostru, cu „Galopul de Concert“ de Ketterer, școala solidă și studiul serios ce-l face în pian. Nu pot lăsa să treacă momentul frumos și ovațiunea bine meritată, făcută de public dnu prof. Iacob Murășian, când s'a dus de a felicitat pe fostul său elev dl Millea. În gimnasiul din Blaj dl Millea a primit primele invitațiuni în musică și de aici a fost sfătuit să-și cultive frumosul talent; reușita deplină a concertului ne-a servit în destul de dovadă că sfaturile bune și instrucția primită n'au fost zădarnice. — Dorim dnu Millea și pe viitor succese, și o lucrare rodnică în arta aceasta frumoasă încă puțin cultivată la noi.

Neolog. † *Titu Chitul*, proprietar, după grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în al 38-lea an al vieții. —

Odihnească în pace!

„SALVATORIA“

INTREPRINDERE de CREDIT VERȘET,

STRADA PETÖFI Nr. 69.
OARE de BIROU 1/9—1/1.

Împrumuturi Hipotecare

» pe pământuri și edificii: «

3¹/₂ — 5³/₄

Pe restimp de 10—70 ani și pe lângă intabulare. Banca n'are dreptul a abdice împrumutul, datorășul însă poate ori când să replătească restul împrumutului.

Împrumuturi Personale

» pentru funcționari, ofțeri, comercianți și industriași: «

6 — 7

Pe restimp de 5—15 ani, pe lângă garanți, prenotare pe salariu ori deposit de hârtie de valoare.

Convertare favorabilă al împrumuturilor vechi și scumpe. — Stăm în legătură cu cele mai puternice bănci din țară și străinătate. — Prospecte și informațiuni trimitem gratuit. — Reprezentanții reali sunt bineprimiți.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotizmul.

Articlu I.

Istoricul și natura hipnotizmului.

Pe la anul 1778 era în Paris un medic cu numele Antoniu Francisc Mesmer. El s-a născut în Iznang în 1734. Studiile și-le terminase în Viena, unde obținut și diploma de doctor în medicină. Ba ajunsese și profesor la Universitatea de aici. În 1772 începuse să folosească electricitatea, ca mijloc terapeutic. Dar întâmplându-se un incident neplăcut, părăsi capitala Austriei și merse la Paris. Aci deschise mai multe spitale. Clienții și-i cura așa, că îi magnetiza. Căci el era de părerea, că în toate corpurile, și mai cu samă în animale, s'ar afla o anumită putere magnetică, numită *magnetism animalic*, carea s'ar putea propaga din un corp într'altul. În cei magnetizați se observau diferite fenomene. Unii simțeau convulsii, alții plâneau, alții strigau, în fine alții râdeau. Dar pe toți îi stăpâna Mesmer cu bețigașul său magic. La un semn al lui, toți se linișteau. Terminându-se magnetizarea nici o urmă nu mai rămânea în pacienți, decât numai atâta, că rămâneau afecționați către magnetizator, pe timp mai îndelungat. Mai adăgea Mesmer, că cei magnetizați, în decursul magnetizării, și-ar fi cunoscut boala și medicina corespunzătoare.

Modul lui de cură îl adoptară și alți medici. Atari au fost cei doi frați: *Puysegur*. Ei nu mai magnetizau bețigașul magic, ci un ulm, în jurul căruia înfășurau nește legături. Cu acestea se înfășa morbosul și se magnetiza. Fenomenele magnetizării erau ca și la Mesmer: magnetizații își cunoșteau morbul și, demagnezați fiind, nu-și aduceau aminte de celea petrecute în magnetism.

Un pas înainte făcu medicul *Pétetin* din Lyon la anul 1787. El observă că la unii magnetizați, după ce intrau în letargie, li-se transpuneau simțurile: vedeau cu ceafa, auziau cu genunchii, etc.

Urmând după aceea revoluțiunea franceză, oamenii au început să-și uite de terapeutica lui Mesmer. Au reînceput-o din nou *Bertrand* și *Doleuze* la 1813, dar cu puțin succes. Dar ceea ce nu le-a succes lor, a succes pe deplin preotului *Faria*, la 1815. Mamă-sa fusese portugeză, iar tatăl-său indian idololatra. El făcu un pas înainte cu magnetizarea. Nu mai magnetiza cu vre-un instrument, ci numai cu cuvântul. „Dormi!“ zicea el, și pacientul adormia. Altoră mai târziu le succese de a produce somn în magnetizați prin simpla lor ființă de față, fără nici o comunicare sensibilă cu pacientul. Ba de multe ori comunicația aceasta era și imposibilă, pentru că se magnetizau chiar și persoane din alte orașe, prin o simplă comandă. În somnul acela, magnetizatul nu mai simțea nimica — *anestezie* —, decât numai aceea ce voia magnetizatoriul. Și din contră, putea să simtă și lucruri puțin impresionabile, ba chiar și neexistente, dacă așa voia hipnotizatoriul. Fenomenul acesta se chiamă *hiperestezie*.

Experimentele lui *Faria* le-a continuat, la anul 1820, *Du Potet*. Lui încă îi succese să domnească absolut peste magnetizați. Ei nu simțeau și nu pricepeau nimica, ori cât de puternic să fi fost sensibilul și silința celor de față de a-i face să perceapă. Domnul absolut al lor era magnetizatoriul.

Mai târziu, după 1820, se ajunse după cum spun unii, chiar și la *extasul magnetic*. Cei ce se aflau într'insul vorbeau în limbi străine, mai înainte necunoscute, spuneau lucruri, ce se petreceau în alte părți ale lumii; găciau gândurile altora; cunoșteau boalele și le descriau cu terminii lor tehnici, fără să fi avut mai înainte cunoștință despre acelea.

Magnetizmul acesta se lăși prin toate statele europene. *Rusia* îl concesse ca mijloc terapeutic deja din 1815. Cu doi ani mai târziu se concesse folosirea lui și în *Suedia*, *Dania* și *Prusia*. În *Franta* magnetizmul, ori mai bine zis, folosirea lui, era indiferentă. Decret formal prin care să se permită ori să se oprească, nu era.

Învățații francezi: *Laplace*, *Cuvier*, *Récamier*, etc. erau împărțiți în două tabere, unii pro, alții contra.

Fenomenele, la cari ajunsesse magnetizmul, pe cum ne spune *La Civiltà Cattolica*, ser. V. vol. XI, se puteau reduce la următoarele:

1. Cei magnetizați, trezindu-se din magnetism, nu-și aduceau aminte de nimica din celea petrecute în decursul stării magnetice. Aceasta era lege universală. Excepție nu se da, decât numai în cazul, când însuși magnetizatoriul ar fi permis ori s'ar fi învoit la aceasta.

2. Anestezie (nesimțire) perfectă, la toate impresiunile externe, fie acelea ori cât de puternice. Se simțea din contră ori ce cuvânt și ori ce semn al magnetizatoriului.

3. O dezvoltare extraordinară a inteligenței. Magnetizatul cunoștea, după mărturisirile unora, până în fund ori ce chestie, fie ori cât de grea. Vorbia în limbi streine, pentru el mai înainte necunoscute. Cunoștea și vedeă tot ce să întâmpla în organismul său. Cunoștea morburile și medicinile corespunzătoare pentru toate persoanele, cari puteau fi puse în comunicațiune cu dânsul, în decursul estasului magnetic. Spunea lucruri venitoare și depărtate; descoperia lucruri ascunse; cunoștea chiar și gândurile altora.

4. Transpunerea simțurilor. Magnetizatul cetia o carte pusă pe foale, gusta cu ceafa, asculta ticăiturile orologiului cu genunchiul.

5. În urmă, o dependență totală a magnetizatului dela voința magnetizatoriului. Și dependența aceasta nu era numai în decursul magnetizării, ci ținea și după aceea. Magnetizatoriul putea să pună pe cine-va iarăși în starea magnetică, era destul să fie de față, ori să o demânde.

Acestea erau fenomenele magnetizmului pe la 1830. Nu le putea produce pe toate ori care magnetizator, și nici nu se verificau toate deodată.

Stând astfel lucrurile, facultatea de medicină din Paris alese din sinul său (la 1831) o comisie de zece membrii, cu însărcinarea, să cerceteze faptele, respective fenomenele magnetice. Comisia și-a împlinit chemarea și prin referentul său *Dr. Husson* răspunde, că ea într'adevăr a observat somnambulism în cei magnetizați și, în decursul acestuia, anestezie și hiperestezie la comanda magnetizatoriului. S'a dat cazul, continuă comisia, de unii au cetit cu ochii închiși, și au prevăzut mersul boalelor proprii. În urmă, adăge comisia: „Se poate conchide cu siguranță, că statul acesta (de somnambulism magnetic) există de câte ori se pot trezi facultățile cele nouă, numite: *vedere clară*, *intuițiune*, *prevvedere internă*; ori, decâte ori se produc schimbări mai momentuoase în statul fiziologic, cum ar fi *nesimțirea*, creșterea neașteptată și însemnată de forță musculară, și când efectele acestea nu se pot atribui vre-unei alte cauze.“¹⁾

Dară facultatea de medicină din Paris a pus raportul la o parte. Ba mai mult, a exmis o nouă comisie, carea în raportul său trage la îndoială fenomenele referite de comisia din 1831. Și după ce se publicase, în 1837, și un premiu de 3000 frcs pentru cel ce ar putea ceti cu ochi închiși ori la întunec, fără să-l fi câștigat cineva, facultatea de medicină a enunțat la 1840, că ea nu se mai ocupă cu cercetarea și examinarea faptelor magnetice.

În urma enunțării acesteia, s'a răcit zelul față de magnetism și mai cu samă în Franța. Dar nici prin alte țări nu mai era el așa de bine primit, ca mai înainte. Ansa la neîncrederea aceasta au mai dat și răspunsurile congregațiilor romane, pe cari le vom vedeă la capătul tractatului. Cu toate acestea însă magnetizmul nu s'a stins de tot. Magnetofilii se îndeletniceau și mai departe cu magnetizarea de persoane. Atâta schimbare însă totuși s'a făcut între ei, că dela 1840 încoace s'au împărțit în două tabere. Una era a *magnetiztilor taumaturgi*, alta a *magnetiztilor fiziologi*.

(Va urma)

¹⁾ Întreg raportul acesta se poate vedeă la *Figuer*, *Storia del Maraviglioso*, Genova 1884 tom. III. pag. 354 și urm.

Căsătoria precuratei fecioare MARIA cu s. IOSIF.

Studiu arheologic-exegetic de MATH. FLUNK,
iesuit, tradus de IOAN SONEA, preot.

„Iara în a șasa lună a fost trimis îngerul Gavril dela Dumnezeu în cetatea Galileei, al căreia nume era Nazaret, la o fecioară logodită cu bărbat, al căruia nume era Iosif, din casa lui David; și numele fecioarei era Maria.“

Cu aceste cuvinte face introducerea sfântul Evangelist Luca atunci, când descrie întruparea omenească a cuvântului domnezeesc hipostatic. El numește pe solul trimis, pe Domnul, care l-a trimis și pe fecioara, cătră care e îndreptată solia. Ba e numit și mirele fecioarei, genul regese, din carele se trag ambii, cetatea și ținutul, în care locuiesc și încă cu mare îngrijire. Și nu este lăsată afară nice arătarea timpului.

Predarea aceasta arată pe istoricul, carele cu cele mai simple mijloace, ajunge la cel mai bun rezultat. În mod simplu și totuși așa de sărbătorește ne arată această introducere mărima și însemnată momentului, pe care l-a ales Dumnezeu spre împlinirea minunii minunilor. Plinirea timpului a sosit. (Conf. Gal. IV. 4.) Unul născut fiu a lui Dumnezeu are să se facă om. Iară neamul omenească prin încarnațiunea Cuvântului (alui logos) are de a păși în oarecare căsătorie de natură mistică cu dumnezeirea. Maria este aleasă ca în numele genului omenească să zică da ¹⁾, adică să deie promisiunea.

Este o poezie miraculoasă a providenței divine, carea în istorisirea cea simplă să arată cu atât mai sublimă și carea mai vărtos poate fi simțită, decât descriasă.

Ca și pețitorul Dumneului său, stă îngerul dinaintea precuratei fecioare, îi aduce salutarea și solia lui Dumnezeu și așteaptă după învoirea liberă a Mariei și pentru un moment așa zicând mântuirea noastră eternă depinde dela hotărîrea ei. Apoi când Preabinecuvântata a zis cuvintele: „Iată serva Domnului, fie mie după cuvântul tău“ — atunci în urmarea unirei voinței create cu a celei divine, taina mântuirii noastre eterne se duse în îndeplinire. Atunci în precuratul său corp Cuvântul etern să întrupă prin lucrarea creatoare a Dumnezeului treimi și începu de aci înainte a locui între noi în mod miraculos *Kai ô λόγος σάρξ ἐγένετο και ἐχώρησεν ἐν ἡμῖν*. Ioan I. 14.

Cuestiune. Un punct din această catenă de fapte providențiale desbătut de Părinți și esegeți în multe chipuri și totodată în mod divergent este, că în evangelia anunțării se zice, că îngerul a fost trimis *πρὸς παρθένον ἡμωστευμένην ἀνδρὶ*. Ce înțeles au acestea cuvinte, cum trebuie ele tradusă? Fost-a Maria în momentul aparițiunii îngerului numai logodită, sau deja măritată?

¹⁾ S. Thoma p. III. q. 30, a. 1 în c. la întrebarea: *Utrum necessarium fuerit annuntiari B. Virginem, quod in ea erat generandum . . . produce și motivul de congruință: ut ostenderetur esse quoddam spirituale matrimonium inter Filium Dei et humanam naturam. Et ideo per annuntiationem expectabatur consensus Virginis loco totius humanae naturae.*

Căsătoria Mamei lui Dumnezeu.

Cumcă între Maria și Iosif la toată întâmplarea s'a încheiat odată o căsătorie adevărată și în virtutea legilor matrimoniale de pe atuncea ale sinagogei de jure validă, să poate conchide deja a priori din considerațiunea morală ce o avea judaismul cătră legile curățeniei (castității) și cătră viața casnică și familiară. ¹⁾

Pentruca nesupărați să poată întemeia căsnicia în mijlocul poporului său și pentruca să poată duce viața comună sub un coperiș, Iosif și Maria trebuia să fie căsătoriți și trebuia să fi îndeplinit deosebitele acte, cari erau în usu la încheierea căsătoriei pe timpul lor, *Erusin* (logodna) și *Nissuin* (ducerea logodnicei acasă.) Numai prin aceasta deveni relațiunea lor reciprocă aceea sfântă legătură, carea după Prov. II. 17 Iudeii o numiau „legătura lui Dumnezeu“ (*berith Elohim*), ceace este o instituțiune cu mult mai pre sus, decât numai îndestulirea boldului firescu sexual. Cu aceasta considerațiune, care reiese atât din natura lucrului, cât să întărește și prin lege și origine, și unește și numirea ce să dă în *evangelile canonice* legăturii dintre Iosif și Maria. Iosif să numește *bărbatul* Mariei și Maria *femeia* lui Iosif.

Când Matheiu în cap. I. al evangheliei sale arată generalogia lui Hristos prin ducerea lui Iosif din familia davidică și când în v. 16 schimbând deodată modul de vorbire zice: *Iacob genuit Ioseph, virum Mariae*, Iacob a născut pe Iosif pe bărbatul (*τὸν ἄνδρα*) Mariei, atunci el spune convingerea și a bisericiei străvechi și arată relațiunea Mariei și a lui Iosif ca și relațiunea căsătoricească. ²⁾

Tocmai așa va arăta adevărul înțeles al legăturii conjugale sustatorice interpolatiunea admisă de Vulgata, Itala și de alți martori textuali la Luca II. 5. *ὁν Μαριάμ τῆ ἐμνηστευμένη αὐτῷ ὡς ἔχον ἄνδρα* (cum Maria desponsata sibi uxore) și cuvântul *ἐμνηστευμένη* va suministra cugetul, că ce e drept căsătoria s'a încheiat, însă nu s'a consumat (matrimonium ratum, non consumatum după usul de vorbire al canoniștilor nostri.) (Va urma.)

¹⁾ Ideea sfințeniei, încât însămnează cu deosebire simț de pndoare și castitate, este o cerință de căpetenie a judeismului biblic și talmudic și se reduce la baza sa cea mai profundă: „Fiți sfinți, căci sfânt sunt eu Domnul Dumnezeul vostru.“ (Lev. XIX. 1. conf. v. 29.) Este un precept adeseori repetit de a nu face după imoralitatea popoarelor caananitice.

Talmudul tractează învățăturile despre castitate în însemnarea cea mai largă, nu numai între marginile vetitului, ci și între ale licitudinii. *Jichud* însămnează aflarea singură a doua persoane de sex diferit.

După o constituțiune în tractatul *Sanhedrin* 21 aflarea unui bărbat cu femeia lui nelogodită este oprită, fie aceasta o convețuire simplă, sau o convețuire fără martori, și aceasta oprire (vetitu) o motivează cu provocarea la cazul lui Amnon și Thamar. (2. Reg. XIII. 1 și u.) Conf. Drach: *Du divorce dans la Synagogue*. (Romeau 1849 p. 47). I. Levy. *Neuhebräische und Chaldäische Wörterbuch*. Leipzig. Brockhaus 1879 s. v. *Jichud*.

²⁾ Această numire *ἀνὴρ Μαριάμ* în locul acesta este directă hotărîtoare pentru aceea, că relațiunea Mariei și alui Iosif a fost relațiune de căsătorie. Căci deși în v. 19 numirea *ἀνὴρ* poate că s-ar putea lua proleptice, nu se poate aceasta în v. 16. Aici însămnează „bărbat“, „soț“ și nu „logodnic“. Evangelistul aci numește preste tot pe Iosif după legătura sustatorică cu Maria și nu după timpul logodirei. Tot aceasta o întărește și textul genealogiei. (Schanz, Schegg ș. a.)

Bibliografie.

A apărut:

A apărut și ini-s'a expeda prima rânduică vestitoarea unui an nou:

I. Apolzan: **Micul Calendar pe 1906.** cu un bogat și variat cuprins. Prefață. — Lunile, având pe contrapagină lineatură cu rubrici „întrate“ și „eșite“. Cele patru anotimpuri. Intunecimi. Timpul în diferite țări. — Tariful postal. Tariful pentru telegrame. Timbre. — Avutul nostru: I. Biserici (greco-orientală și greco-catolică cu eparhiile, protopresbiteratele, cu numărul parohiilor, preoților, școalelor, învățătorilor, copiilor obligați a frecuenta școala, celor cari au cercetat școala și cu numărul sufletelor). II. Școale: a) Seminarii teologice. b) Pedagogii (preparandii). c) Școale medii. d) Școale secundare de fete. e) Școale de menaj. Cu indicarea anului înființării, înființătorilor, susținătorilor, claselor, numărul profesorilor, elevilor peste tot și a celor cari au absolvat clasa ultimă, didactului și a directorului. III. Reuniuni: a) Reuniuni culturale. b) Reuniuni de femei. c) Reuniuni de meseriași și comercianți. (Cu sediul, numirea oficială, anul înființării, scopul, momente mai însemnate, averea, numărul membrilor. prezid.) d) Reuniuni de agronomie. e) Reuniuni de înnormântare. f) Reuniuni de cântări. g) Alte reuniuni. IV. Societăți financiare: 102 bănci cu anul înființării, capital societar, rezervele, depunerile spre fructificare, profitul net (toate acestea dela finea anului 1904) și dividendă plătită în anul curent. Insoțirile de credit sâtești Raiffeisen. V. Societăți comerciale. VI. Presa. — Date statistice asupra statelor europene mai însemnate. Monețele statelor europene. Măsurile metrice. Milurile diverse în kilometri și vice-versa. — Partea literară: Inviere, de Teodor V. Păcățian; Pace (poezie), de Octavian Goga; Despre breslele meserieșesti, de Ioan Apolzan; Cântece, de V. E. Moldovan; Catedrala din Sibiu (cu ilustrație), de azan; Primul ajutor, de b. — Târgurile — Foi albe pentru notițe. — Insetate.

Prețul unui exemplar: ediție simplă (legat în table tari) 40 fileri, ediție de lux (legat în pânză, cu creion) 70 fileri plus porto 6 fileri (recomandat 30 fileri). Se poate procura dela editor (Ioan Apolzan, tipograf, în Sibiu Nagyszeben), cum și dela librării.

Augustin Paul: **Întră Someș și prut,** schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1-30 și se pot procura dela: Librăria Seminarială din Blaj.

N. Iorga: **Neamul românesc din Bucovina.** București 1905. Editura institutului Minerva, pag. 254 prețul 250 cor.

Vasile Cârlova studiu istoric-literar de Dr. I. Rațiu prof. 8° 1905. — Această carte din punct de vedere literar are un preț de netăgăduit intru cât scoate din negura trecutului pe poetul tinăr, care face trecerea dela poezia veche la poezia nouă. — Studiul este urmat și de poeziile lui Vasile Cârlova, dintre cari unele nu erau cunoscute publicului. Cartea are în frunte portretul poetului. Ca executie face cinstă Tipografiei seminariale din Blaj. — O recomandăm tuturor. Costă 1 cor. Se află de vânzare la Librăria semin. din Blaj.

Prof. Dr. Emil Sabo. **„Cântece“** Poezii lirice. Prețul 1 cor.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Posta redacțiunii.

N. P. Nu credem că ar folosi ceva publicarea celor trimise, din potrivă s'ar înrăutăți și mai tare afacerea.

N. M. Articolul la care vrei să-i răspunzi privește mai ales preoțimea din dieceza de Gherla. Din acest motiv am socotit, să nu public articolul trimis. Poate vei fi mai norocos altă dată.

N. B. Rătăciți foarte mult confundând datele cu alte lucrări pornite curat din sentimente, și mai ales din unele rele observații locale rostind sentință generală.

C. L. Iartă, că fiind imbulzeală cu materialul orgent n'am putut face pomenire de cele trimise și acum ar fi prea târziu.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg 24 fl.

Tatăl nostru

Carte de rugăciuni, împreună cu Răspunsurile dela s. Liturgie, cu Troparele și Condacele învierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutateii de respirat, lingoare și tusei săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capste unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum: lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârziurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1'20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburilor tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

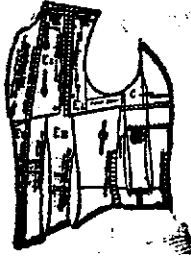
Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, pecum palpitarea de inimă, ameteți, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeză **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chemicale, droghe, legături și bandagie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri russice, parfumuri, săpunuri, crem excelent pentru față și mâni. Articoli cosmetici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școlii Nr. 41.

(22) 2-10

marca fabriciei

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își pôte însa-și pregăti cu ușurință de neînchipuit

tală sa după oră ce modă

cu ajutorul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer.** A fost censurat de academie. și poșede nenumărate scrisori de recunoștință.

Își are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat.

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu toată stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

17 (44-52)

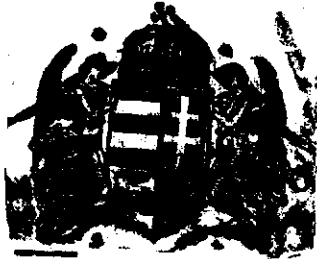
La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabrică

(24) 38-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în oră ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o latură prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădate în partea superioară — ca violină — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toco de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.